

Utlåtande 2003:114 RVI (Dnr 332-1775/2002)

Fristående center mot rasism och diskriminering
Motion av Rebwar Hassan och Paul Lappalainen (båda mp) (2002:32)

Kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige besluta följande Motion 2002:32 av Rebwar Hassan och Paul Lappalainen (båda mp) anses besvarad med vad föredragande borgarrådet anför.

Föredragande borgarrådet Teres Lindberg anför följande.

Motionens innehåll

Rebwar Hassan och Paul Lappalainen (båda mp) har föreslagit att kommunfullmäktige ska tillskriva regeringen om vikten av att etablera ett fristående center mot rasism och diskriminering. Stockholm bör också bidra till finansieringen av ett sådant center.

Remisser

Motionen har remitterats till integrationsnämnden och stadsledningskontoret.

Integrationsnämnden konstaterar att processen med bildandet av centret är på gång och att initialstödet redan finns avsatt. Regeringen har bestämt att genom Integrationsverket stödja bildandet av ett nationellt center mot rasism. Detta center ska styras av en förening bildad av frivilliga organisationer. Processen med bildandet av denna förening har kommit långt.

Stadsledningskontoret menar att arbetet att motverka kränkande särbehandling och diskriminering pågår genom revidering av lagstiftning samt genom policy- och andra styrdokument för stadens verksamhet.

Mina synpunkter

Jag delar helt motionärernas ståndpunkt att det är mycket angeläget med en samlad satsning för att motverka rasism och diskriminering i alla dess former. Det är också viktigt att vi inte försöker intala oss att hela problemet ligger hos vissa extrema grupper – nynazister och andra – utan att vi även granskar våra egna attityder och de strukturer som finns inbyggda i vårt vardagssamhälle.

Många människor möter den strukturella och institutionella rasismen och diskrimineringen i sin vardag, bland annat på arbetsmarknaden, i kontakter med myndigheter och ute i nöjeslivet. I budget 2004 för Stockholms stad slås fast som en av de prioriterade inriktningarna att stadens alla verksamheter ska utveckla metoder för att synliggöra, motverka och bryta fördomar, rasism och diskriminerande strukturer.

När det gäller insatser på nationell nivå tillsatte regeringen i januari 2002 en arbetsgrupp med uppgift att utarbeta förslag till hur det framtida antirasistiska arbetet ska bedrivas. I arbetsgruppens rapport föreslås att regeringen avsätter statliga medel för att inrätta ett antirasistiskt center i form av en ideell förening som bildas av de frivilligorganisationer som redan nu är engagerade i arbetet mot rasism. Av de 10 mnkr Integrationsverket fått för arbete mot rasism avsätts i år 2,5 mnkr till förberedelser för ett center mot rasism. Ytterligare medel kommer att anslås för år 2004 och 2005.

I början av september bildades det nationella centret mot rasism av en lång rad frivilliga organisationer. Det nationella centret kommer att ha i stort sett den verksamhetsinriktning som föreslås i motionen, dvs vara kunskapsbank, sprida information, samla frivilligorganisationer som arbetar mot rasism, verka opinionsbildande, bevaka myndigheter, vara kontaktorgan mellan myndigheter och frivilligorganisationer, främja insatser mot brott och verka för kompetensutveckling.

Placeringen av det nationella centret är inte bestämd. Naturligtvis är jag intresserad av ett bra och konstruktivt samarbete mellan huvudstaden och centret. Min förhoppning är därför att det lokaliseras till Stockholm.

Integrationsverket har också bidragit till att Samarbetsorganet för Etniska Organisationer i Sverige (SIOS) bildat Antidiskrimineringsbyrån i Stockholm. Byråns uppgift är att ge råd, stöd och vägledning till personer som utsätts för diskriminering på grund av etnisk tillhörighet, kön, funktionshinder eller sexuell läggning.

Helt nyligen fick en av motionärerna, Paul Lappalainen, regeringens uppdrag att leda en utredning om strukturell diskriminering. Utredningen kommer att kartlägga befintlig kunskap inom området och även föreslå

att kartlägga befintlig kunskap inom området och även föreslå åtgärder. Det är mycket glädjande att Paul Lappalainen fått detta uppdrag och jag är helt övertygad om att de problem som tas upp i motionen kommer att uppmärksammas på ett klokt sätt framöver. Även inom staden kommer vi kontinuerligt att arbeta vidare med olika åtgärder mot diskriminering och rasism.

Borgarrådsberedningen tillstyrker föredragande borgarrådets förslag.

Kommunstyrelsen delar borgarrådsberedningens uppfattning och föreslår kommunfullmäktige besluta följande

Motion 2002:32 av Rebwar Hassan och Paul Lappalainen (båda mp)
anses besvarad med vad föredragande borgarrådet anför.

Stockholm den 8 oktober 2003

På kommunstyrelsens vägnar:
ANNIKA BILLSTRÖM

Teres Lindberg

Anette Otteborn

ÄRENDET

I en motion av Rebwar Hassan och Paul Lappalainen (båda mp), *bilaga*, föreslås att staden ska tillskriva regeringen angående inrättandet av ett fristående center mot rasism och diskriminering. Det föreslås att detta centrum placeras i Stockholm och att staden ska bidra till finansieringen.

REMISSER

Ärendet har remitterats till integrationsnämnden och stadsledningskontoret.

Integrationsnämnden beslutade den 22 april 2003 att överlämna integrationsförvaltningens tjänsteutlåtande som svar på remissen.

Integrationsförvaltningens tjänsteutlåtande av den 31 mars 2003 har i huvudsak följande lydelse.

Förvaltningen konstaterar att det motionärerna ville att staden skulle tillskriva regeringen om redan är på gång och att ekonomiska medel finns avsatta. Regeringen beslöt den 31 januari 2002 att inom regeringskansliet tillsätta en arbetsgrupp med uppgift att utarbeta förslag till hur det framtida antirasistiska arbetet skulle bedrivas. I Ds 2002:26 föreslår arbetsgruppen att regeringen avsätter statliga medel för att inrätta ett antirasistiskt center i form av en ideell förening som bildas av de frivilligorganisationer som redan nu är engagerade i att arbeta mot rasism. Av de 10 miljoner som regeringen avsatt för integrationsverkets arbete mot rasism ska 2,5 miljon avsättas till föreberedelser för ett center mot rasism för 2003 och ytterligare en halv miljon för 2004. Från och med 2005 avsätts ca 5 miljoner per år till lokal, personal och drift samt viss kärnverksamhet. Den 7-8 februari genomfördes i Stockholm ett samrådsmöte kring det framtida antirasistiska arbetet i Sverige där 26 olika organisationer från regionen deltog. Ett regionalt antirasistiskt centrum bildades. Så har också skett i Umeå och Göteborg. Ytterligare samrådsmöten hålls i Örebro, Sundsvall och Malmö under mars-april. Samrådsmötena planeras av projektgrupper bestående av olika organisationer i regionen med ledning av Afrosvenskarnas riksförbund som varit drivande i frågan i förhållande till integrationsverket. Integrationsverkets databas och lokala föreningsregister har utgjort underlag för rekryteringen till samrådsmötena. Totalt 1 200 föreningar har inbjudits till de olika regionalsamrådsmötena. De planerade regionala centrum som sedan ska gå samman och bilda ett nationellt centrum mot rasism som ska drivas av ideella föreningar. De planerade arbetsområdena för Centrum mot rasism är i stort sett desamma som anförts i motionen, dvs. verka mot vara kunskapsbank, sprida information, samla frivilligorganisationer som arbetar mot rasism, verka opinionsbildande, bevaka myndigheter, vara kontaktorgan mellan myndigheter och frivilligorganisationer,

taktorgan mellan myndigheter och frivilligorganisationer, främja insatser mot brott och verka för kompetensutveckling.

För att tillmötesgå motionärernas intentioner och stödja bildandet av ett centrum mot rasism i Stockholm kan de föreningar som engagerar sig i bildandet av detta få del av de råd och stöd som förmedlas till invandrar- och minoritetsföreningar i Stockholm. Om centrumet längre fram skulle behöva ytterligare ekonomiskt stöd kan de för enskilda projekt söka det projektbidrag för integrationsarbete som staden förmedlar.

Förvaltningen föreslår att integrationsnämnden beslutar att föreslå kommunstyrelsen och kommunfullmäktige att anse motionen besvarad med hänvisning till redovisningen i detta tjänsteutlåtande samt att uppmana de föreningar som arbetar med att blida centrum mot rasism i Stockholm att ta del av integrationsnämndens stödande och rådgivande verksamhet för invandrar- och minoritetsföreningar.

Stadsledningskontorets tjänsteutlåtande av den 16 april 2003 har i huvudsak följande lydelse.

Stadsledningskontoret ställer sig bakom att det är av stor betydelse att man på olika nivåer arbetar medvetet och effektivt med att motverka diskriminering. Förverkligandet av att alla skall ha samma rättigheter och lika värde och att ingen får diskrimineras är en ständig process. Arbetet med att motverka kränkande särbehandling och diskriminering pågår genom revidering av lagstiftningen samt genom policy- och andra styrdokument för stadens verksamheter.

I många avseende när man talar om diskriminering kopplas detta ihop med etnisk diskriminering. Etnisk diskriminering är dessvärre inte den enda form av diskriminering. Man kan också bli diskriminerad på grund av sexuell läggning, religion, kön, handikapp, ålder etc. Det finns statliga ombudsmän som har till uppgift att granska och utreda frågor om diskriminering. Det finns Diskrimineringsombudsmannen (DO) som ger stöd åt dem som utsätts för etnisk diskriminering, Jämställdhetsombudsmannen (JämO) som bevakar jämställdhet mellan män och kvinnor, Handikappombudsmannen som bevakar de funktionshindrades intressen, HomO som arbetar mot diskriminering på grund av sexuell läggning. Från och med 1 juli 2002 skall Barnombudsmannen dessutom enligt lag vara pådrivande gentemot myndigheter, kommuner och landsting när det gäller att genomföra barnkonventionen i Sverige. Den parlamentariska propositionen (Prop. 2002/03:44) innehåller fyra huvudområden där bl.a. insatser för förbättrad integration föreslås. Förslaget att alla personer skall skrivas in som arbetssökande vid arbetsförmedlingen när han eller hon får permanent uppehållstillstånd är särskilt viktigt för att motverka etnisk diskriminering vid arbetslöshet.

Det finns lagar som förbjuder diskriminering av olika slag och som kan drabba människor i vardagen, bl.a. på arbetsmarknaden, i näringslivet mm:

- ? Brottsbalken (16 kap. § 9)
- ? Jämställdhetslagen

- ? Lagen om åtgärder mot etnisk diskriminering
- ? Lagen om förbud mot diskriminering i arbetslivet av personer med funktionshinder
- ? Lagen om förbud mot diskriminering i arbetslivet på grund av sexuell läggning
- ? Arbetsmiljölagen

Dessutom ger arbetarskyddsstyrelsens utkungörelse med föreskrifter om åtgärder mot kränkande särbehandling i arbetslivet. Vidare kommer ett förslag till ny lag om förbud mot diskriminering att behandlas (vårpropositionen 2003).

Staden har vid revidering och framställan av måldokument, handlingsplaner, och andra styrdokument för stadens verksamheter anpassat texternas innehåll och mening i linje med lagstiftarens intentioner. Kommunfullmäktige beslutade 7 september 1998 att godkänna en jämställdhetspolicy för Stockholms stad som omfattar tre delar: staden som arbetsgivare, stadens verksamhet gentemot stadens invånare samt staden och omvärlden. 1998 arbetade Stockholms stad fram en mångfaldsplan för det personalpolitiska arbetet. Mångfaldsplanen skall fungera som ett instrument för att bättre utnyttja den kulturella och språkliga kompetens som finns bland nuvarande och kommande medarbetare.

I stadens integrationsprogram fastslås att diskriminering på grund av etnisk bakgrund, religion, fysiskt eller psykiskt funktionshinder, kön eller sexuell läggning inte skall förekomma. Stadens mångfaldsbegrepp är således inte enbart kopplad till etnicitet.

Kommunfullmäktige beslutade i samband med budgeten 2003 att en arbetsmarknads- och integrationsberedning skall inrättas. Syftet med beredningen är bl.a. att föreslå åtgärder mot diskriminering och för ökad mångfald i bred bemärkelse. Beredningen skall vidare svara för stadens kontakter med nationella och internationella organ på integrationsområdet.

Det är synen på kränkande särbehandling och diskriminering som är det viktiga i arbetet att påverka attityder och beteenden hos individer och organisationer. Inom många verksamheter i staden bedriver man ett målmedvetet arbete med att få in anställda med annan etnisk bakgrund i olika verksamheter. Detta sker inte bara för att uppfylla lagens krav utan för att det är viktigt för kvaliteten på verksamheten samt att det finns behov av att bredda rekryteringsbasen. Ambitioner av detta slag har formulerats i stadens rekryteringsstrategier. Ett riktat program för rekrytering av olika yrkesgrupper för att underlätta för dem med utländsk bakgrund att komma in på arbetsmarknaden pågår genom det s.k. rekryteringsprojektet.

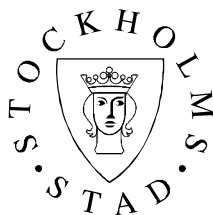
Antidiskrimineringsklausul vid upphandling är ett effektivt komplement till gällande diskrimineringslagstiftning (SOU 1997:174). Kommunstyrelsen beslutade den 19 juni 2002 (Dnr 1611/02) att godkänna en antidiskrimineringsklausul vid upphandling. Vilken innebär att leverantör kan uteslutas från en upphandling om denne har begått brott eller gjort sig skyldig till allvarligt fel i yrkesutövningen. Vidare kan staden häva ett avtal om en leverantör bryter mot diskrimineringslagstiftningen.

Från och med 1 januari år 2000 inrättade staden en diskrimineringsfunktionär som har till uppgift att driva på så att staden som arbetsgivare lever upp till lagstiftningen om diskriminering.

I avstämningsärendet för budget 2003 påpekar stadsdelsnämnderna att en gynnsam introduktion i samhället underlättas av ett snabbt inträde i arbetslivet. Flertalet stadsdelsnämnder redovisa åtgärder för att öka förvärvsfrekvensen. Även svenskundervisning och hemspråksundervisning är en viktig del i denna process.

Det brottsförebyggande arbetet som bedrivs lokalt nämns också i avstämningsärendet som en viktig faktor som ökar tryggheten i området och på så sätt motverkar diskriminering och segregation. De lokala brottsförebyggande arbetet bedrivs oftast i samarbete mellan stadsdelsnämnderna, närpolicen och olika organisationer. Vissa stadsdelsnämnder har startats särskilda integrationsprojekt för att minska främlingsfientligheten inom och utanför stadsdelen. Dessa projekt drivs oftast i samverkan med skolorna och ungdomsgårdarna.

Det bör enligt stadsledningskontoret vara fullt möjligt att fortsätta och utveckla arbetet mot kränkande särbehandling och diskriminering som kan förekomma i olika delar av samhällslivet, utan en administrativ överbyggnad som motionärerna föreslår. Stadsledningskontoret anser istället att de statliga ombudsmannafunktionerna bör samordnas och förstärkas, vilket skulle leda till en helhetssyn på frågorna. En sammanslagning av ombudsmannainstitutionerna innebär också att ytterligare resurser kan frigöras och öka effektiviteten (Dnr 1270/01).

KOMMUNFULLMÄKTIGE

Motioner

2002:32

2002:32

Motion av Rebwar Hassan och Paul Lappalainen (båda mp) om fristående center mot rasism och diskriminering

Rasistiska och främlingsfientliga krafter börjar breda ut sig på kontinenten. Det finns risk att både vardagsrasism och mer extrema varianter kan få näring av denna utveckling även här i Sverige. Därför är det viktigt att Stockholms politiska partier uppmärksammar, motverkar och förebygger uppkomsten av sådana tendenser - i både ord och handling.

Därför föreslår miljöpartiet att Stockholms fullmäktige tillskriver regeringen om vikten av att etablera ett nationellt center mot rasism och diskriminering i Stockholm. Det bör också framgå att Stockholm lovar att bidra till finansiering av ett sådant center.

Sveriges antirasistiska organisationer och invandrarorganisationer har länge verkat för en etablering av ett sådant center som styrs av de själva. En huvudfråga som ett center mot rasism och diskriminering ska fokusera på är strukturell och institutionell rasism och diskriminering. Det mest effektiva sättet att motverka rasism, även i dess mest extrema former, är att effektivt motverka diskriminering. Diskriminering ligger ofta till grund för rasistiska ideologier. All negativ behandling kopplad till etnicitet är en form av rasism, oavsett om det yttrar sig i form av arbetslivsdiskriminering eller fysiskt våld. Det är handlingen som bör stå i fokus. I detta center bör frivilliga organisationer som organiserar de som drabbas av olika former av rasism och diskriminering få ett avgörande inflytande.

Det är den strukturella och institutionella rasismen och diskrimineringen som drabbar många i dess vardag, bland annat på arbetsmarknaden, i förhållande till myndigheter och i nöjeslivet. Det är diskrimineringen som är det största hotet mot jämlikhet och egenmakt. Det är av största vikt att belysa

största hotet mot jämlikhet och egenmakt. Det är av största vikt att belysa detta nu genom att skapa en samlad kunskap inom området.

Samtidigt saknas en fokuserad forskning på den strukturella diskrimineringen och dess institutionella underbyggnad som stöds av olika bestämmelser och rutiner. Därför är det viktigt att även forskare och forskarinstitutioner knyts till centret.

Till en början bör centret fokusera på de som drabbas av etnisk diskriminering och extrema former av rasism. Kunskapscentret kan bli en samlande kraft i dessa frågor.

På sikt bör arbetsområdena för centret vidgas till de grunder för diskriminering som tas upp i EU-fördragets artikel 13, dvs kön, etniskt ursprung, religion, funktionshinder, ålder och sexuell läggning.

Följande uppgifter bör ingå i centrets verksamhet:

1. Verka för fristående opinionsbildning angående rasism och diskriminering via media och debatter.
2. Utgöra ett kunskapscenter för insamling och förmedling av information.
3. Inneha expertkunskaper gällande lagstiftnings- och policyfrågor på området.
4. Bevaka institutioner, företag och andra organisationer.
5. Tillhandahålla rådgivning och stöd till frivilliga organisationer med flera.
6. Utveckla kontaktnät med andra aktörer.
7. Samordna frivilliga organisationer, till exempel i förhållande till 21 mars - FN dagen mot rasism.
8. Vara samarbetspart i förhållande till olika aktörer som näringslivet, fackföreningar och skolor i arbetet mot rasism och diskriminering.
9. Skapa internationella kontakter, med exempelvis FN, EU och Europarådet, i syfte att föra ut information om Sverige, samt samla internationella erfarenheter, i synnerhet till de frivilliga organisationerna.
10. Vara rådgivare och stöd till olika organisationer som arbetar mot rasism och diskriminering.

Miljöpartiet anser att ett sådant nationellt center ska bildas och stödjas. Dessutom att det är viktigt att centret placeras i Stockholm. Med hänsyn till detta bör Stockholms stad bidra även till finansieringen av centret.

Med hänvisning till ovanstående föreslår vi kommunfullmäktige besluta
att kommunstyrelsen ges i uppdrag att tillskriva regeringen angående
vikten av att ett fristående center mot rasism och diskriminering, att
det placeras i Stockholm och att Stockholms stad är villiga att bidra
till finansieringen av ett sådant center.

Stockholm den 27 maj 2002

Rebwar Hassan

Paul Lappalainen